

Nr 193.

Av herr Nilsson, Bror, m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av vissa statens järnvägar tillhöriga fastigheter m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 112 angående försäljning av vissa statens järnvägar tillhöriga fastigheter m. m. avses bl. a. riksdagens medverkan för försäljning av Kinds härads järnväg, avsöndrad mark utgörande gammal banvall i linjen Borås—Hillared och beräknad till en areal av cirka 45 hektar. I propositionens motivering omnämnes denna mark endast helt summariskt jämte andra för försäljning avsedda fastigheter såsom »mindre värdefulla områden, som icke var för sig kunna beräknas i värde uppgå till 20.000 kronor».

Ur statens järnvägars synpunkt kan saken synas vara av ringa betydelse, men för den ort det gäller ligger det annorlunda. Ifrågavarande mark — själva banvallen med tillhörande område — är beläget inom Borås stad, Kinnarumma socken i Marks härad samt Ljushults, Hillareds och Sexdrega socknar i Kinds härad, allt i Älvsborgs län. Sedan förra ägaren, Borås—Alvesta Järnvägs A/B, nedlade driften å bandelen Borås—Hillared år 1902 och sedan bolaget iordningställt denna för vägtrafik, har själva vägbanan använts som utfartsväg för ett betydande antal hemman och lägenheter i de berörda socknarna samt för några gårdar i Torps socken, Ås härad, liksom för skogsskiftena intill och i närheten av den förutvarande bandelen.

Ifrågavarande markområde berör sålunda i hög grad ortsbefolkningens existens- och samfärds möjligheter. Banvallen har, alltsedan Kinds härads järnväg upphörde och ersattes med nuvarande Borås—Alvesta järnväg, under 38 års tid brukats som bygdeväg av ortsbefolkningen. Härmed sammanhänger att markområdet i åtminstone det stora flertalet fall av de forna ägarna utan vederlag avståtts till den gamla häradsvägen, som därmed velat bidra till att bereda bättre kommunikationer åt trakten. För bygden var det givetvis ett svårt slag när järnvägen nedlades, icke minst med hänsyn till de stora ekonomiska oppoffringar som åsamkats folket i bygden. Det var som ett stöd åt ortsbefolkningen, och väl även som ett erkännande av dess moraliska rätt, som den gamla järnvägsbanan av bolaget såsom en ganska ringa kompensation uppläts till väg. Som sådan har den även under de gångna årtiondena av de intresserade med kostnader och arbete underhållits. Att staten nu blivit ägare av vägen, har av ortsbefolkningen icke uppfattats såsom ett hot mot dess hävdvunna rätt eller såsom en fara för, att dess kom-

munikationsförhållanden skulle som en konsekvens av statens åtgärder kunna äventyras.

Det har därför bland befolkningen i denna trakt kommit som en överraskning och väckt mycken oro samt många bekymmer, när underrättelsen kom, att staten avsåg att försälja detta markområde. Man har svårt att föreställa sig, att det skulle vara något allmänt intresse att ortens vägförhållanden skulle försämrast eller att staten skulle, utan att ägna en tanke åt traktens påtagliga livsintressen, verkställa en sådan avyttring.

Det har på goda grunder ansetts, att om det icke kan få bli vid det gamla den enda för staten värdiga lösningen av denna bygdefråga skulle vara, att marken på villkor, som kunde anses skäliga och av förhållandena motiverade, finge återgå till ägarna av de fastigheter, som i regel utan vederlag en gång lämnat dem ifrån sig, så att dessa samfällt skola kunna använda den för dess nuvarande ändamål.

För underlättande av en sådan lösning är en vägförening av de berörda fastigheternas innehavare under bildande. Det synes även vara skäl att undersöka förutsättningarna för vägens intagande under allmänt underhåll eller de möjligheter, som kunde beredas den ifrågavarande vägföreningen att erhålla bidrag för olika kostnader. I vart fall synes det kunna för bygden uppstå allvarliga svårigheter om vid årets riksdag ett beslut fattades, som kunde föranleda markområdets försäljning utan beaktande av de särskilda förhållandena i det föreliggande fallet och ortsbefolkningens rättmätiga anspråk på rimlig hänsyn.

Under åberopande av vad sålunda framhållits yrkas,

att vid omprövningen av förslaget om försäljningen av Kinds härads järnväg hänsyn tages till ortsbefolkningens hävdvunna rätt och vitala intressen; samt

att med försäljningen måtte få anstå till dess undersökning verkställts om huru ortsbefolkningens intresse i fråga om järnvägsvallens nyttjande som väg skäligen kan tillgodoses.

Stockholm den 18 mars 1941.

B. A. Nilsson.

Carl Bengtsson.

John T. Björck.